

Ny produktstandard for tilslag

Norsk Bergindustri høstmøte
2021-10-21

Merete H. Murvold, Standard Norge mmu@standard.no

Dette får du høre om

- ✓ Dagens standarder for tilslag
- ✓ Hva får vi
- ✓ Hva blir nytt
- ✓ Når skjer det

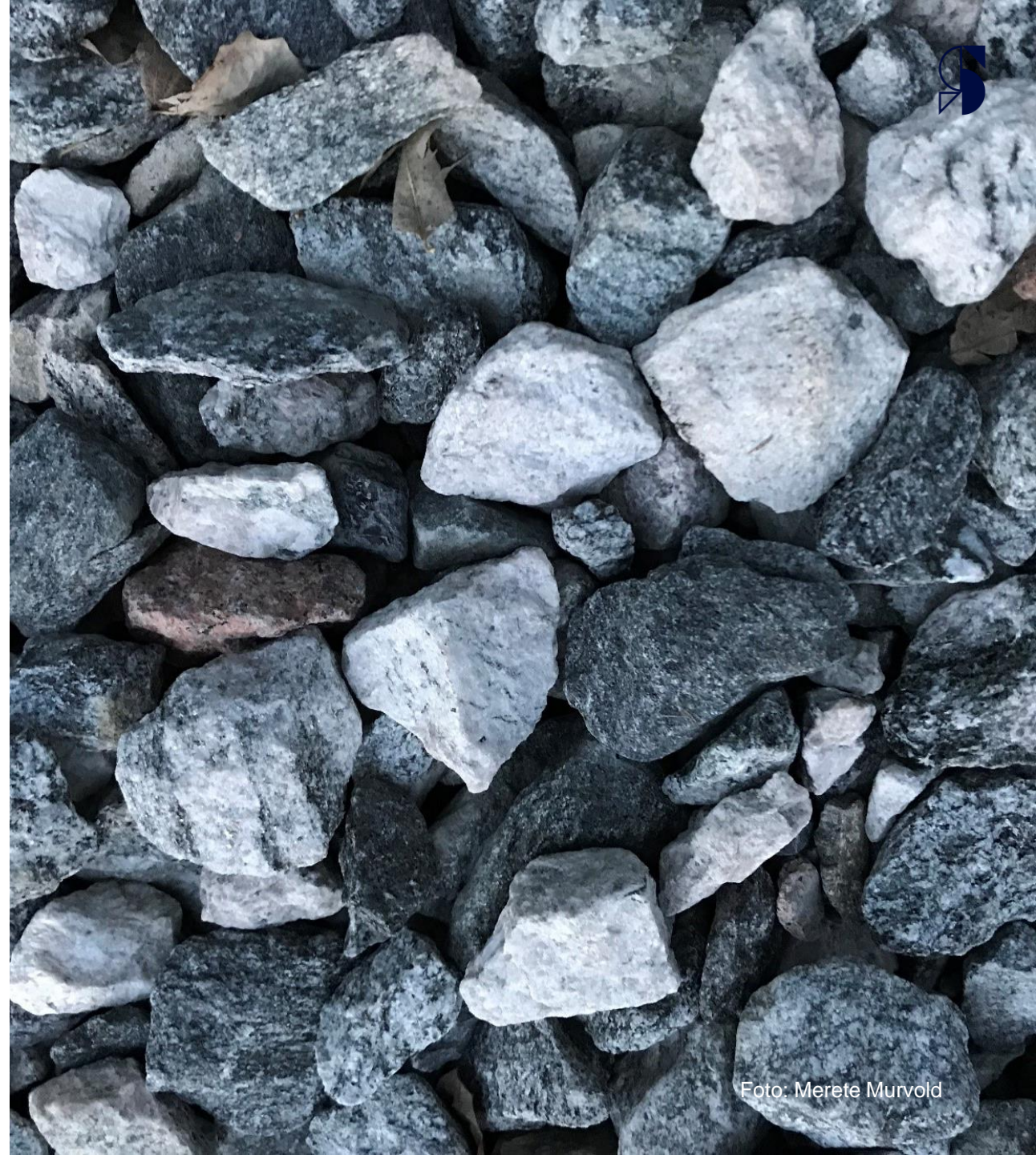
Det kommer en ny type twist i posen

Produktstandarder for tilslag - Dette har vi

I dag finnes 7 produktstandarder for tilslag

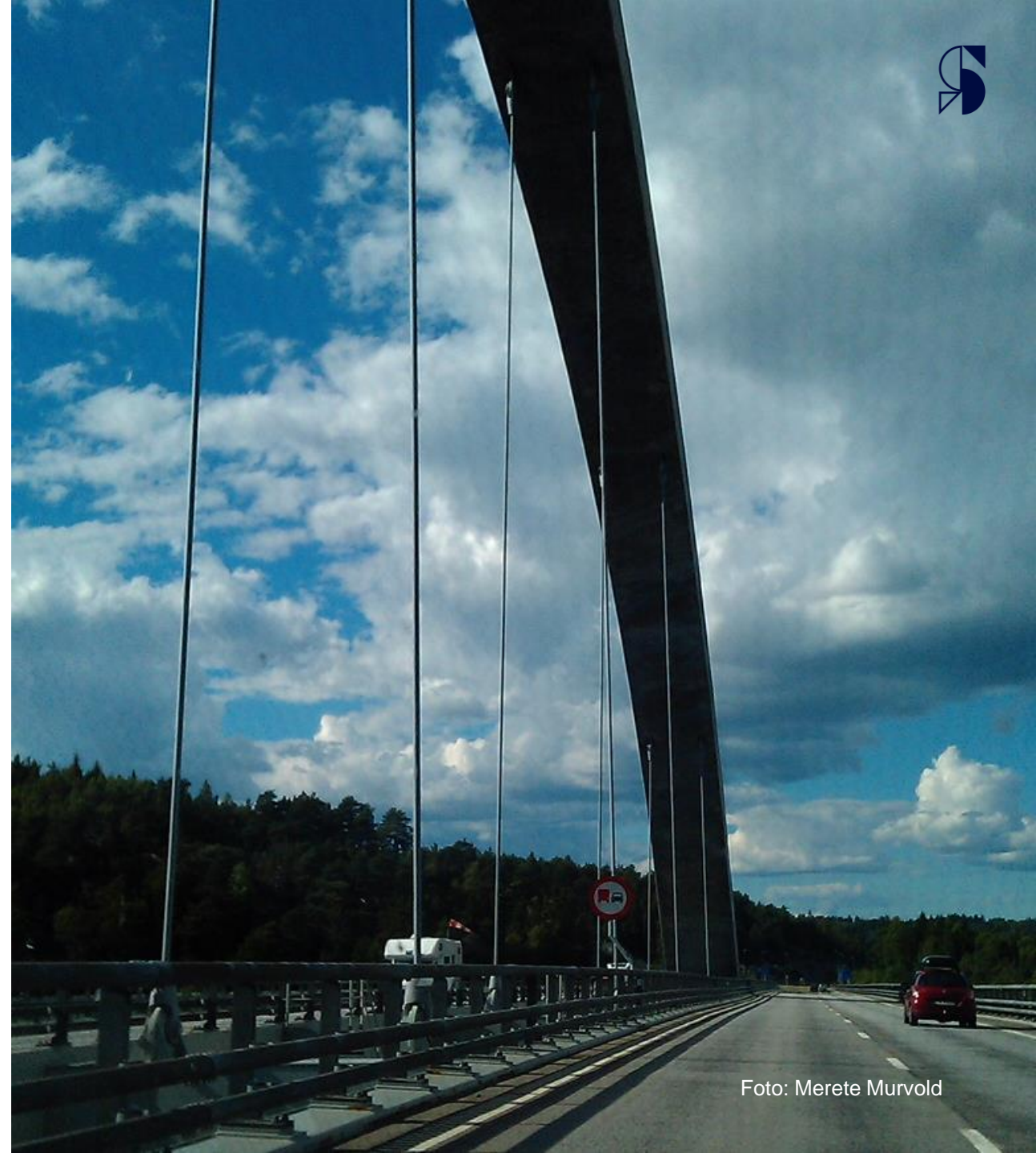
- Lett tilslag
- Tilslag til asfalt
- Tilslag til betong
- Tilslag til mørtel
- Ubunden bruk
- Jernbaneballast
- Vassbyggingsstein

Produktstandarder for tilslag - Dette får vi

Vi kommer til å få 4 nye produkt-standarder for tilslag

- Lett tilslag
- Tilslag til bygg og anlegg som er en sammenslåing av
 - Tilslag til asfalt
 - Tilslag til betong
 - Tilslag til mørtel
 - Ubunden bruk
- Jernbaneballast
- Vassbyggingsstein

Produktstandarder for tilslag - Dette får vi

Alle produktstandardene med unntak av lett tilslag kommer i to deler:

1. Del 1 gir kravene til egenskaper, prøvetaking, hvilke testmetoder og hvilke klasser som skal brukes

Del 1 er den som vil omhandle
CE-merking

2. Del 2 gir toleransekrav og veiledning til Del 1

Del 2 for vassbyggingsstein
beskriver også testmetoder

Hva betyr CE-merking?

CE-merking (CE = Communauté Européenne) er det synlige bevis på at et produkt anses å oppfylle kravene som er fastsatt i ett eller flere av ny metode-direktivene/forordningene.

CE-merket er en **deklarasjon** på at produsenten eller dennes representant garanterer at alle krav som stilles til produktet i det aktuelle direktivet/forordningen anses å være oppfylt. Produsenten/dennes representant tar ansvar for at produktet oppfyller disse kravene.

CE-merking er et signal til offentlige instanser som driver kontroll av produkter, om at produktet oppfyller de sikkerhetskrav som gjelder i EØS, og at dette kan dokumenteres. Et produkt med korrekt CE-merking har **fri markedsadgang** i EØS-området.

Produktstandarder for tilslag - Dette får vi

- Standardene blir juridiske dokumenter
- Tolkning av artikkel 267 TEUF: Harmoniserte standarder ""are by their nature measures implementing or applying an act of EU law""
- Mange og nye regler for hvordan harmoniserte standarder skal skrives
- Se på standardene som et oppslagsverk

- [James Elliot saken](#)

Bakgrunn

- Under byggingen av et "klubbhus" i Dublin brukte James Elliott Construction tilslag levert av [Irish Asphalt Limited](#)
- Etter at arbeidet var ferdig dukket det opp sprekker i betonggulv og tak.
- James Elliott Construction søkte erstatning fra [Irish Asphalt Limited](#) fordi de mente at skadene var forårsaket av tilslagene som [Irish Asphalt Limited](#) hadde brukt.
- [Irish Asphalt Limited](#) mente at tilslaget var i samsvar med byggevaredirektivet 89/106/EF og den harmoniserte standarden (EN 13242:2002)
- Irlands høyesterett ba om en uttalelse fra den europeiske domstolen (ECJ)

Produktstandarder for tilslag - Lett tilslag og nye prEN 13055

- Den nye versjonen erstatter de fra 2002, 2004 og 2016
- Generelt er all veiledning skrellet bort
- Flere egenskaper er tatt ut
 - Andel knuste korn (Percentage of crushed particles)
 - Termisk konduktivitet (thermal conductivity)
 - Farlige stoffer (er tatt ut for alle produktstandardene pga mangel på testmetode)
 - Alkali silika (mangel på testmetode)

Foto: Merete Murvold

Produktstandarder for tilslag

- Tilslag til bygg og anlegg og nye prEN 17555

- Sammensmeltning av terminologi, egenskaper og klasser fra de tidligere 4 standardene for betong, mørtel, asfalt og ubundet tilslag (EN 12620, EN 13043, EN 13139 and EN 13242)
- Forenkling, men standarden er blitt lang. Trening må til for å bruke den
- Alle klasser (tidl. kategorier) fra alle de 4 standardene er slått sammen og det gir flere muligheter ved bestilling
- Flere graderingsklasser. Gir muligheter, samtidig som produsenter må forholde seg til flere

4.1.4.2 Los Angeles coefficient

Los Angeles coefficient shall be determined in accordance with EN 1097-2:2020, Clause 5.

The results obtained shall be evaluated against the criterion for the respective class in Table 19.

The performance shall be expressed as a class in accordance with Table 19.

Table 19 — Classes for Los Angeles coefficient

Los Angeles coefficient	Class <i>LA</i>
0 to 15	<i>LA 15</i>
0 to 20	<i>LA 20</i>
0 to 25	<i>LA 25</i>
0 to 30	<i>LA 30</i>
0 to 35	<i>LA 35</i>
0 to 40	<i>LA 40</i>
0 to 45	<i>LA 45</i>
0 to 50	<i>LA 50</i>
0 to 55	<i>LA 55</i>
0 to 60	<i>LA 60</i>
0 to X, where X > 60	<i>LA_{stated} X</i>

Produktstandarder for tilslag - Jernbaneballast og nye prEN 13450

Foto: Merete Murvold

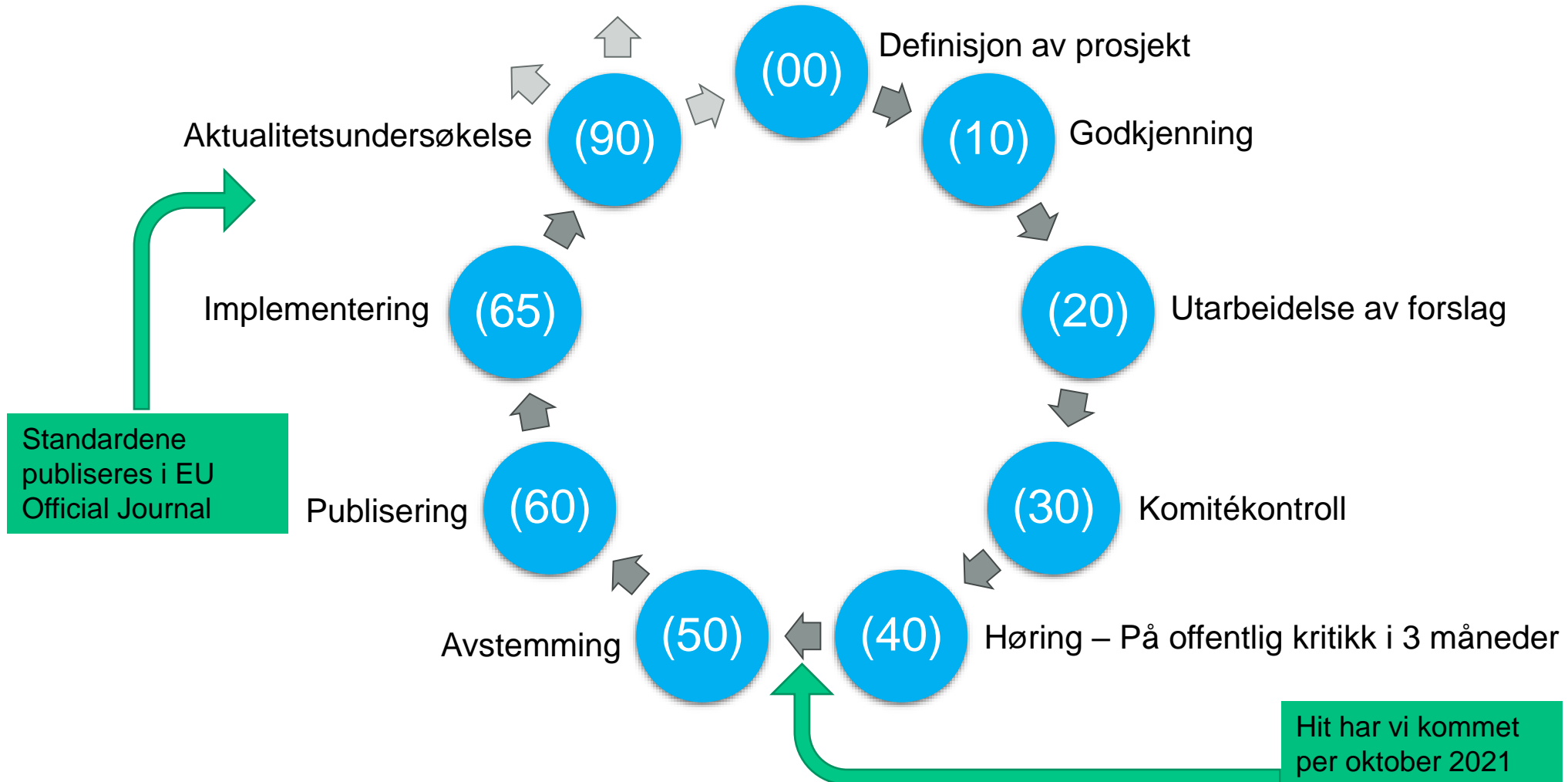
- Terminologi, klasser og testmetoder er samordnet med prEN 17555. Det er valgt samme testmetoder for felles egenskaper
- Nye og endrede graderinger. Mer logisk og ingen store forskjeller, men nye navn (tidl. E er nå C, F er nå D)
- Nye egenskaper for andel knuste korn og fryse tine motstand

Produktstandarder for tilslag - Vassbyggingstein og nye prEN 13383-1

- Nye graderinger er tatt inn for å imøtekomme etterspørsel etter offshorestein
- Det er nye graderinger 32/90 for "coarse gradings" og 15-120 kg for "light gradings"
- Det er tatt inn ny klasse for nedknusning etter innspill fra Portugal
- For particle shape er det tatt inn en ny klasse $LT_{\text{Stated}} X$ for å tillate og ta høyde for bruk av kortreist stein

Produktstandarder for tilslag – Status og videre framdrift

Produktstandarder for tilslag – Slik ser veien ut videre

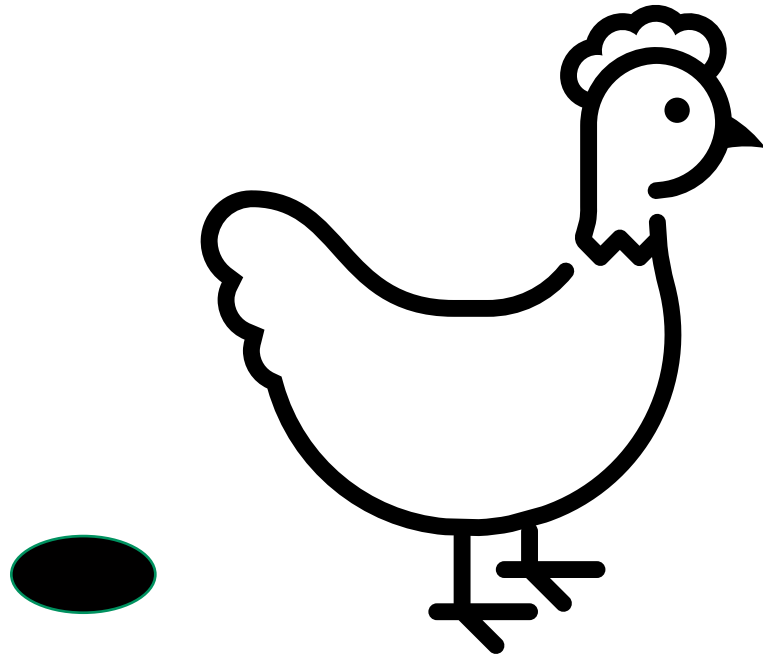

Foto: Merete Murvold

Produktstandarder for tilslag – Slik ser veien ut videre

- Før standardene kan sendes på endelig avstemning og publiseres, så må det sikres at de er i tråd med bestillingen fra EU

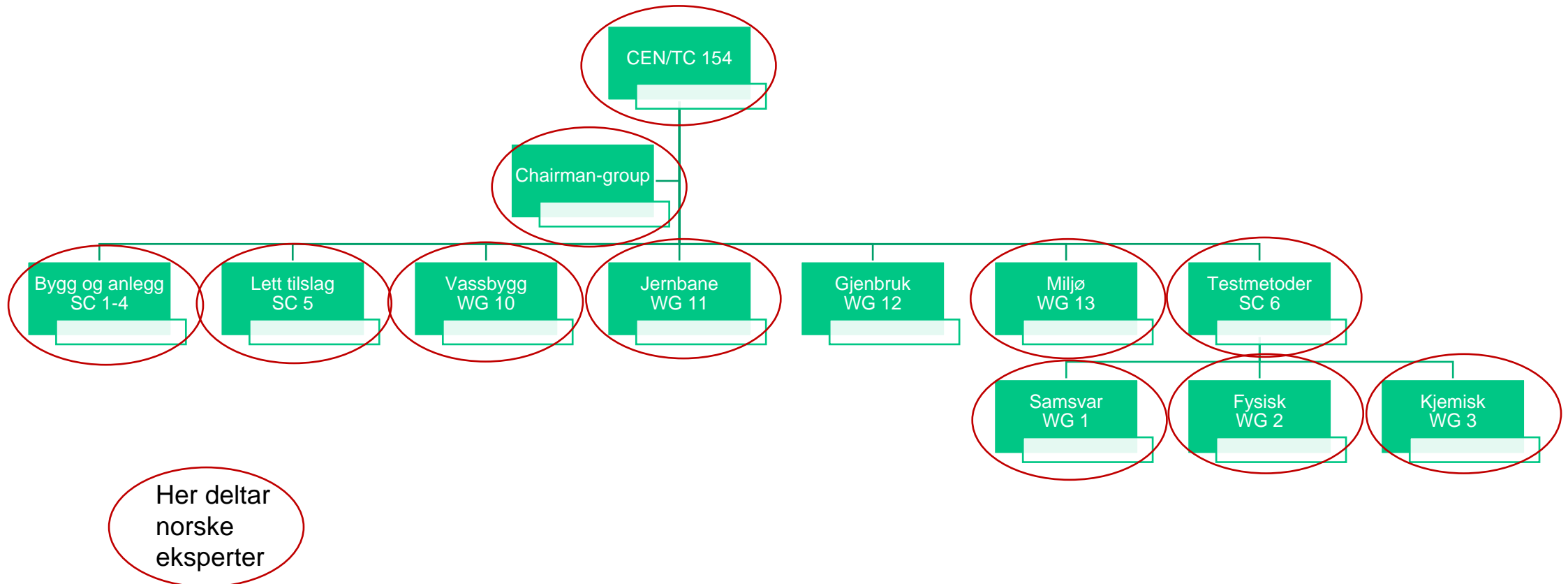

Den norske tilslagskomiteen - Følger opp standardene på vegne av alle

- Standard Norge har en egen komité for tilslag
- Mandatet til den er å
 - bidra til at norsk kompetanse og interesser fremmes i utviklingen av europeiske standarder for tilslag og støtte de norske deltakerne
 - samle erfaring fra implementering og bruk av NS 3468 Grove steinmaterialer til bruk i bygge- og anleggsarbeid – Spesifikasjon som grunnlag for framtidige revisjoner
 - Utarbeide norske tillegg
 - Oversettelser
- Komiteen ledes av Paul Glamo fra Kontrollrådet
- Medlemmer fra Norsk Bergindustri, myndigheter og etater (Statens vegvesen, NVE, BaneNor og NGU), produsenter, sertifisering, laboratorier, entreprenører, universitet og forskning (NTNU)
- Møtes ca. 4 ganger per år
 - Tema i år har vært produktstandardene, metodestandarder, miljø, gjenbruk og sirkulærøkonomi

Organisasjonskartet for den europeiske komiteen CEN/TC 154 Aggregates

Oppsummering

Dagens standarder for tilslag

7

Hva får vi

4

Hva blir nytt

«Juridisk», lik oppbygging, to deler, forenkling (?), nye klasser, egenskaper,

Når skjer det

Vanskelig å si helt sikkert. Vi får klare oss med det vi har inntil videre

Håper vi får smake på den nye twisten om ikke så lenge

67 83 86 00

info@standard.no

standard.no